

Уманський національний
університет садівництва

Факультет економіки і
підприємництва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Бюджетна система»

Рівень вищої освіти:	<u>перший</u> <u>(бакалаврський)</u>
Спеціальність:	<u>072 «Фінанси,</u> <u>банківська справа та</u> <u>страхування»</u>
Освітня програма:	<u>Фінанси, банківська</u> <u>справа та страхування</u>
Кількість кредитів ЄКТС:	<u>5</u>
Мова викладання:	<u>українська</u>
Обов'язкова/вибіркова:	<u>обов'язкова</u>

Лектор курсу	Богдан Гузар
Профайл лектора	https://finance.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobotniki/guzar-bogdan-stepanovich.html
Контактна інформація лектора (e-mail)	bohdan.um@ukr.net
Сторінка курсу в MOODLE	URL: https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=140
Адреса кафедри	м. Умань, вул. Глібка 17, корпус 7

Місце дисципліни в освітній програмі

Освітня програма	«Фінанси, банківська справа та страхування»
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	ЗК02.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
Перелік фахових компетентностей (СК)	СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища. СК03.Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). СК08.Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
Перелік програмних результатів навчання (ПР)	ПРН01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем. ПРН04.Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування. ПРН11.Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПРН16.Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
Опис дисципліни	
Структура навантаження студентів	Кількість годин -150

	<p>Кількість лекційних годин -32 Кількість практичних занять - 42 Кількість годин для самостійної роботи студентів -76 Форма підсумкового контролю - екзамен</p>
Методи навчання	<p>Студентоцентроване, проблемно-орієнтоване навчання, ініціативне самонавчання на основі конспектів, посібників та іншої рекомендованої літератури. В освітньому процесі лекційні заняття мають інтерактивний, тематичний та науково-пізнавальний характер. Практичні заняття проводяться в малих групах: поширеними є ситуаційні завдання, ділові ігри, розв'язання конкретних ситуацій; консультації з викладачами, підготовка презентацій з використанням сучасних професійних програмних засобів. Навчально-методичне забезпечення і консультування самостійної роботи здійснюється через університетське модульне середовище освітнього процесу Moodle, які розміщені: URL: https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=140. В разі запровадження карантинних обмежень проводяться відеоконференції в форматі лекцій або семінарів. Зв'язок студентів з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Google Meet.</p>
Мета курсу	<p>вивчення нормативно-правової бази у сфері реалізації стратегії бюджетної політики держави, а також імплементація отриманих навичок у ході організації, планування та виконання навчальних і наукових процедур щодо впровадження окремих методів і прийомів бюджетного регулювання й управління.</p> <p>формування системи знань з організації та функціонування бюджетної системи, її ролі у соціально-економічному розвитку країни, а також сутності бюджетних відносин та характеру їх впливу на суспільство, засвоєння теоретичних основ формування і використання бюджету держави, розуміння засад бюджетного устрою і принципів побудови бюджетної системи, формування теоретичних і практичних знань щодо методів і джерел формування доходів бюджету та напрямів і форм фінансування видатків, оволодіння методикою визначення обсягів бюджетних видатків, які забезпечують реалізацію функцій держави; оволодіння навичками і прийомами, пов'язаними з використанням бюджетної інформації та набуття практичних навичок щодо їх практичної реалізації.</p>
Завдання курсу	<p>вивчення сутності бюджетної системи України та принципів її побудови; засвоєння теоретичних основ формування і використання бюджету держави, розуміння засад бюджетного устрою і принципів побудови бюджетної системи, формування теоретичних і практичних знань щодо методів і джерел формування доходів бюджету та напрямів і форм фінансування видатків, оволодіння методикою визначення обсягів бюджетних видатків, які забезпечують реалізацію функцій держави; формуванні теоретичних і практичних знань стосовно організації виконання дохідної та видаткової частин бюджету; оволодіння навичками і прийомами, пов'язаними з використанням бюджетної інформації та набуття практичних навичок щодо їх практичної реалізації.</p>
Зміст дисципліни	
Тема 1	Сутність, призначення та роль бюджету держави
Тема 2	Бюджет як основний фінансовий план держави
Торіс 3	Budget deficit and sources of its financing
Тема 4	Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України
Тема 5	Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання (гостьовий лектор- заступник начальника Уманського управління ДКСУ Черкаської області - начальника відділу обслуговування розпорядників та інших клієнтів Байда Т.А.)
Тема 6	Система доходів бюджету
Тема 7	Система видатків бюджету (гостьовий лектор- заступник начальника Уманського управління ДКСУ Черкаської області - начальника відділу обслуговування розпорядників та інших клієнтів Байда Т.А.)
Тема 8	Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку
Тема 9	Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу.

Тема 10	Видатки бюджету на оборону та управління
Тема 11	Видатки бюджету на обслуговування державного боргу
Політика дисципліни	
Організація навчання	Регулярне відвідування лекцій, активна участь на практичних заняттях, ініціативність в обговоренні дискусійних тем, своєчасність виконання самостійної роботи. Організація навчання відбувається згідно розкладу http://mkr.udau.edu.ua/
Політика оцінювання	В основу рейтингового оцінювання знань закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, модульного контролю, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) здобувач може набрати максимально 70 балів.

Розподіл балів, які отримують студенти з навчальної дисципліни «Бюджетна система» (денна форма навчання)

Види роботи	Поточний (модульний) контроль											Підсумковий модульний контроль (екзамен)	Всього			
	Змістовний модуль 1					Модульний контроль 1	Змістовний модуль 2							Модульний контроль 2		
	T1	T2	T3	T4	T5		T6	T7	T8	T9	T10				T11	
Активність на заняттях та виконання практичних завдань	1	1	1	1	1	10	2	2	2	1	1	1	10	30	100	
Виконання СР.: - виконання тестів, - реферат	2	2	2	2	2		2	2	2	2	2	2				2
Всього	3	3	3	3	3		7	4	4	4	3	3				3
Разом						32							38	30	100	

Розподіл балів, які отримують студенти з навчальної дисципліни «Бюджетна система» (заочна форма навчання)

Види роботи	Поточний (модульний) контроль											Підсумковий (модульний) контроль (екзамен)	Всього		
	Змістовний модуль 1					Модульний контроль 1	Змістовний модуль 2							Модульний контроль 2	
	T1	T2	T3	T4	T5		T6	T7	T8	T9	T10				T11
Активність на заняттях та виконання практичних завдань						10	1	1	1				10	30	100
Виконання СР: - тестовий контроль	2	2	2	2	2		2	2	2	2	2	2			
Всього	2	2	2	2	2		3	3	3	2	2	2			
Контрольна робота													25		
Разом						22							48	30	100

Критерії оцінювання знань студентів при виконанні та захисті контрольної роботи

	1. Текст контрольної роботи	15 балів
1.1	Відповідність логічної побудови роботи назві теми, а також поставленим цілям і завданням, пропорційність змісту структури роботи	5
1.2	Правильність оформлення роботи (нумерація сторінок, оформлення титульного аркуша, дотримання вимог до розміру полів, шрифту, міжрядкового інтервалу та інше), відсутність редакційних помилок. Правильність оформлення списку використаних джерел.	
1.3	Повнота і відповідність висновків змісту контрольної роботи	
1.4	Якість і глибина теоретико-методологічного аналізу проблеми. Наявність та якість критичного огляду використаних літературних джерел. Самостійність суджень теоретичних категорій і викладу матеріалу (наявність формулювання власної думки здобувача – автора)	5
1.5	Правильність виконання практичного ситуаційного завдання, обґрунтованість висновків. Правильно вказані законодавчо-нормативні документи та інструктивні матеріали	5
	2. Захист контрольної роботи	10 балів
2.1	Вміння стисло (в межах регламенту), послідовно й чітко викласти сутність і результати проведеного дослідження.	5
2.2	Повнота і ґрунтовність відповідей на запитання викладачів, здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди	5

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Бюджетна система: Інструктивно - методичні матеріали для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Бюджетна система» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»/Укладачі: к.е.н., доцент Гузар Б.С., д.е.н., професор Непочатенко О.О., д.е.н. доцент Прокопчук О.Т., к.е.н. доцент Мельник К.М., к.е.н. доцент Колотуха С.М.: Умань. 2021. Видавець «Сочинський М.М.», 51 с (2,5 у.д.а).

2. Бюджетна система: Методичні вказівки та завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Бюджетна система» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної і заочної форми навчання спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»/ Укладачі: к.е.н., доцент Гузар Б.С., д.е.н., професор Непочатенко О.О., д.е.н. доцент Прокопчук О.Т., к.е.н. доцент Мельник К.М., к.е.н. доцент Колотуха С.М. Умань. 2021. Видавець «Сочинський М.М.», 35с. (2,0 у.д.а.)

3. Методичні вказівки та завдання для виконання контрольної роботи з навчальної дисципліни «Бюджетна система» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня заочної форми навчання спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування». Укладачі: к.е.н., доцент Гузар Б.С., д.е.н., професор Непочатенко О.О., д.е.н. доцент Прокопчук О.Т., к.е.н. доцент Мельник К.М., к.е.н. доцент Колотуха С.М. Умань. 2021. Видавець «Сочинський М.М.», 24с. (1,2 у.д.а.)

4. Бюджетна система :Електронний навчальний курс для дистанційного вивчення навчальної дисципліни «Бюджетна система» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 фінанси, банківська справа та страхування. URL:<https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=140>.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Алексєєв І.В., Ярошевич Н.Б., Кондрат І.Ю., Ливдар М.В. Бюджетна система: підручник. Львів: Львівська політехніка, 2019. 400 с.

2. Ситник Н.С., Західна О.Р., Стасишин А.В., Шушкова Ю.В. Бюджетна система в таблицях і схемах : Навчальний посібник. Львів : Видавництво: *Апріорі*, 2017. 180 с.

3. Мазярчук В.М. Бюджетна система: тенденції розвитку. Київ: «ФОП Лопатіна О.О.», 2019. 384 с.

4 Дем'янишин В. Г., Кириленко О. П., Лободіна З. М. Бюджетна система; підручник / Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 624 с..

5. Бюджетний кодекс України: закон України № 2456 у редакції від 01.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.

6. Закон України № 254к / 96-ВР. Конституція України. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

7. Про соціальні послуги. Закон України № 966-IV зі змінами та доповненнями: URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/966-15>

8. Про Рахункову палату. Закон України № 315/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/315/96-%D0%B2%D1%80>

9. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. 272 с.
10. Митний кодекс № 4495-VI: URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
11. Наказ Міністерства фінансів України № 11. «Про бюджетну класифікацію». Офіційний сайт Верховної Ради України.: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
12. Наказ N 333 «Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету» URL: <http://rada.gov.ua>
13. Податковий кодекс України: закон України від 02.12.2010 № 2755 у редакції від 01.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
14. Про державний бюджет України на 2019 рік. Закон №2629-VIII от 23.11.2018. URL: https://earch.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T182629.html.
15. Про державний бюджет України на 2020 рік. Закон №294-IX от 14.11.2019. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T190294.html.
16. Про державний бюджет України на 2021 рік. Закон України № 1082 від 15.12.2020. URL: https://ips.ligazakon.net/document/T201082?ed=2021_12_09&an=12
17. Про Державний бюджет України на 2022 рік» Закон України №1928-IX від 02.12.2021р. (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2022, № 3, ст.12) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2675-20#Text>.
18. Зубенко В.В. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: навч посіб. ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-П) впровадження». К., 2017. 184 с.

Допоміжна

19. Бечко П.К., Бондаренко Н.В., Лиса Н.В., Гузар Б.С., Шумило Т.В. Протидія зловживанню у податкових відносинах як захисний механізм справедливого оподаткування. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін.: Економічні науки. Вип. 99. Ч.2. Умань, 2021. С.172-181.
20. Бечко П.К., Бондаренко Н.В., Гузар Б.С., Цимбалюк А.А., Нагорний В. І. Роль функціональних елементів бюджетного менеджменту за умов ринкових перетворень. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін.: *Економічні науки*. Вип. 99. Ч.2. Умань, 2022. С.172-181.
21. Винниченко Н. В. Система управління бюджетом: наукові основи, сучасні тенденції, світовий досвід: монографія за заг. ред. Н.В. Винниченко. Суми: Сумський державний університет, 2017. 372 с.
22. Гузар Б. С. Сучасний стан та напрями удосконалення бюджетного менеджменту в Україні. *Ефективна економіка*. 2021. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9074>
23. Гузар Б.С., Трус О.М. Оцінка та аналіз бюджетної децентралізації в Україні. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін.: Економічні науки. Вип. 98. Ч.2. Умань, 2021. С.89-110.
24. Гузар Б. С. Бюджетний контроль як складова бюджетного менеджменту та напрями його удосконалення. *Економіка та держава*. 2021. № 7. С. 66–70.
25. Гузар. Б.С. Сучасний стан та тенденції розвитку бюджетного менеджменту в Україні: колективна монографія «Забезпечення сталого розвитку національного господарства»: теорія, методологія та практика / Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань: Видавець «Сочинський М.М.», 2020. С.160-168.
26. Гузар Б.С., Прокопчук О.Т. Вплив фінансової децентралізації на формування доходів муніципальних бюджетів: матеріали X Всеукр. наук. конф. «Актуальні питання сучасної економіки», 22 грудня 2018р. Умань: Видавець «Сочинський М.М.», 2018. С.37-38.
27. Гузар Б.С. Сучасний стан державного фінансування аграрного сектору економіки України : зб. матеріалів Всеукр. наук. конф. молодих учених, приуроченої 115 - річчю від

дня народження видатного спеціаліста – плодovoда Д.С. Дуки. Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2017. С.129 - 131.

28.Гузар Б.С., Куценко М.А. Система казначейського виконання місцевих бюджетів та напрями її удосконалення: колективна монографія «Забезпечення сталого розвитку національного господарства»: теорія, методологія та практика / Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2020. С.168-176.

29.Непочатенко О. О., Гузар Б. С., Пташник С. А. Актуальні проблеми наповнення місцевих бюджетів та їх видатки в умовах воєнного стану. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін.: *Економічні науки*. Вип. 99. Ч.2. Умань, 2022. С.172-181.

30.Ролінський О.В., Гузар Б.С., Пташник С.А. Фінансова самодостатність місцевих бюджетів в контексті реалізації реформи фінансової децентралізації. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін.: *Економічні науки*. Вип. 99. Ч.2. Умань, 2021. С.259-275.

33.Andersen A. L. Fiscal Transparency and Procyclical Fiscal Policy A. L. Andersen, L. H. W. Nielsen. Access mode: URL:http://web.econ.ku.dk/epru/Fiscal%20Transparency%20and%20Procyclical%20Fiscal%20Policy%20_jan%2008_.pdf.

34.Kim J. Measuring Fiscal Decentralisation: Concepts and Policies.J. Kim, J. Lotz, H. Blochliger. Access mode: URL. http://www.oecd-ilibrary.org/governance/measuring-fiscal-decentralisation_9789264174849-en.

35. 36.Code for Fiscal Stability.The World Bank.URL: <http://www1.worldbank.org/publicsector/pe/BudgetLaws/UK-CodeFiscalStability.pdf>.

37.Code of Good Practices on Fiscal Transparency / International Monetary Fund. Access mode/ URL.: <https://www.imf.org/external/np/pp/2007/eng/051507c.pdf>.

Інформаційні ресурси

1.Збірник наукових праць Уманського НУС. Економіка. URL: <https://journal.udau.edu.ua/rubriki-zhurnalu/ekonomka.html> Інституційний репозитарій Уманського НУС. URL: <http://lib.udau.edu.ua/community-list>.

2.Інституційний репозитарій Уманського НУС. URL: <http://lib.udau.edu.ua/community-list>.

3.Офіційна Інтернет-сторінка Державного казначейства України. URL: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>

4.Офіційний сайт Верховної Ради України URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>

5.Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету URL: <http://www.budget.rada.gov.ua/>

6.Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <http://www.minfin.gov.ua/>

7.Офіційний сайт Державної казначейської служби України URL: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>

8.Офіційний сайт для працівників бюджетної сфери URL: <https://buhgalter.com.ua/>

9.Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України. URL: <http://www.sdfm.gov.ua/>.

10.Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>.

11.Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation-1/tax-co-operation-and-control/general-overview/tax-administration-and-tax-compliance_en

12.Пенсійний фонд України. URL: <https://www.pfu.gov.ua/>

13.Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/>.

14. Про Державну Казначейську службу України. Положення від 13 квітня 2011: URL: <http://treasury.gov.ua/main/uk/publish/article/150868>. -

- 15.Про Міністерство фінансів України. Положення» від 8 квітня 2011 року.URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>.
- 16.Про Державну фіскальну службу України. Постанова КМ України від 21.05.2014р. № 236 URL:<http://sfs.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-prodiyalsnis/postanovi-km-ukraini/63237.html>.
- 17.Journal of Tax Administration. URL: <http://jota.website/index.php/JoTA/index>
- 18.National Bureau of Economic Research. URL: <https://www.nber.org/>
- 19.[Tax Policy and the Economy](#). The University of Chicago Press Journals. URL: <https://www.journals.uchicago.edu/loi/tpe>